

Závěr

Židovská otázka byla po celou dobu existence Slovenského státu klíčovou pro jeho vnitřní i zahraniční politiku. Z počáteční nábožensky zabarvené xenofobie a pokusu o proporční systém kvót, který by omezil židovský hospodářský vliv, dospěl ľudácký režim k tvrdé rasové diskriminaci a k likvidaci většiny židovského obyvatelstva. Slovenští představitelé proklamovali od počátku, že slovenské řešení židovské otázky bude humánní a nevybočí z mezí legality.

Již však první protižidovské zákony a nařízení se dostaly do rozporu s Ústavou slovenské republiky. Ta bezpochyby v mnohém zakládala autoritativní stát, jednoznačně se však hlásila ke křesťanské nauce a katolickému pojetí přirozeného práva. Dle této ideologie se nejvyšší stupeň ochrany poskytuje duši člověka, která se vyznačuje svobodnou vůlí a rozumem. Samotní ideologové režimu Š. Polakovič a J. Tiso z toho vyvozovali, že společnost nesmí člověka zbavit jeho základních práv za které považovali především ochranu života, soukromého vlastnictví a rodiny. V § 81 Ústavy pak bylo přímo zakotveno: “Všetci obyvatelia bez rozdielu pôvodu, narodnosti a náboženstva a povolania požívajú ochranu života, slobody a majetku”.

Od vzniku státu, však dávali politici HSĽS najevo, že židům se tyto práva týkat nebudou. Ti byli označeni za škůdce a nepřátele slovenského národa a podle toho se s nimi také zacházelo. Samotné právní normy byly často vnitřně rozporné a v nesouladu s ostatním právním řádem, některé byly dokonce přijaty i retroaktivně. Protižidovské zákonodárství se tak stalo jen jakousi fasádou, která měla dodat alespoň zdání legality, což bylo nezbytné, vzhledem k naprostému morálnímu a hospodářskému fiasku první fáze řešení židovské otázky: “arizace”.

Řešení vzniklé sociální katastrofy - desetitisíců ožebračených židů - se radikálnímu křídlu ľudové strany podařilo nalézt ve formě deportace židů do polských koncentračních táborů. Vše probíhalo pouze na základě dohod uzavřených V. Tukou s německou stranou. Konzervativní politici se nezmohli z počátku na žádný aktivní odpor a pouze přihlíželi. Někteří se však alespoň dokázali proti deportacím morálně vymezit. Nakonec byly deportace legalizovány kontroverzním retroaktivním ústavním zákonem 68/1942 Sl. z. o vystřahování židů. Ten dobře dokládá tehdejší politiku “menšího zla”,

kterou se zaštiťovali mnozí slovenští představitelé. Nakonec však zvítězilo svědomí a zřejmě také strach z důsledků a deportace byli zastaveny.

Až do Slovenského národního povstání tak zbylí židé zažili období relativního bezpečí, které však skončilo německou okupací. V této fázi byly slovenské úřady většinou již pouze posluhovači německých okupačních sil. Slovenská vláda sice deportace odmítla, ale proti jejich uskutečňování Němci nezasáhla a naopak jí byla spíše nápomocna. Zkompromitovaný režim již nedokázal najít dostatek vůle k odporu.

Téměř s jistotou lze tvrdit že HĽSL neplánovala židovskou genocidu od počátku. Bez okolností druhé světové války a nátlaku nacistů by se pravděpodobně nic z toho nestalo. Odpovědnost ľudáků je však nesporná. Již na podzim 1938 byli židé vyčleněni jako nepřátelé společnosti a na základě této premisy začali být tvrdě perzekuováni. Byl vybudován právní systém, jenž vyloučil židy ze společnosti a nakonec odeslal velkou část z nich na smrt. Stát porušoval své vlastní právní normy a sloužily mu pouze jako jeden z mnoha ohebných nástrojů protizidovské politiky.